

УДК 347.5

[https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-4\(45\)-206-216](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-4(45)-206-216)

Пунда Олександр Олегович доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права, Хмельницький Національний Університет, м. Хмельницький, тел.: 097 457 64 10, <https://orcid.org/0000-0002-9175-3141>

ОБИГ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ: АДМІНІСТРАТИВНИЙ ТА ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТИ

Анотація. Стаття присвячена питанням адміністративно-правового та філософського проявів свободи обігу зброї в Україні. Наголошено, що у філософсько-правовій площині право на зброю виступає конкретною формою реалізації фундаментального права на свободу. У цьому контексті право на зброю набуває символічного та практичного значення як інструмент забезпечення свободи через здатність до опору різного роду загрозам. Філософське розуміння права на свободу охоплює не лише моральний імператив автономії особи, а й необхідність для неї мати реальні засоби для захисту в умовах можливого насильства чи свавілля. Реалізація цього права передбачає, що держава визнає і гарантує право громадян на захист власного життя, свободи та власності, включаючи використання відповідних засобів. Таким чином, право на зброю стає не просто юридичною категорією, а елементом світоглядної системи, у якій свобода і відповідальність взаємозалежні. Зазначене формує нову якість громадянської свідомості, в основі якої лежить ідея правової свободи як самозахисту в межах закону. З нормативно-правових позицій кожен повнолітній дієздатний громадянин має право на вільне придбання, зберігання та носіння зброї та боєприпасів до неї у порядку, визначеному законодавством. Громадянин має право на використання зброї у випадках необхідності захисту свого життя, здоров'я та власності, а також життя, здоров'я та власності іншої фізичної особи або власності юридичної особи, територіальної громади та (або) держави, від протиправних посягань, що включає в себе право на демонстрацію з метою погрози або (та) використання зброї для протидії незакінченому кримінальному правопорушенню, при затриманні особи, що вчинила злочин, в умовах крайньої необхідності або з метою захисту незалежності та територіальної цілісності держави.

Визначені принципи мають лягти в основу законодавства України про зброю. Окремо серед положень цього закону має бути зазначено, що він регулює правовідносини, що виникають при обігу в Україні зброї та бойових припасів, і спрямований на захист життя та здоров'я громадян, власності, охорону громадського порядку і громадської безпеки, природи і природних

ресурсів, територіальної цілісності та державного ладу. Поводження та правочини зі зброєю мають здійснюватися на основі спеціальних дозволів, а реєстрація зброї відображатися у Єдиному державному реєстрі зброї адміністратором якого має бути МВС України.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, право на життя, право на особисту безпеку, право на захист життя, зброя, правове регулювання обігу зброї, дозвіл на придбання зброї.

Punda Oleksandr Olegovych Doctor in the field of Legal Science, professor, professor of the Department of Law, Khmelnytskyi National University, Khmelnytsky, tel.: 097 457 64 10, <https://orcid.org/0000-0002-9175-3141>

WEAPON REGULATION IN UKRAINE: ADMINISTRATIVE FRAMEWORK AND PHILOSOPHICAL-LEGAL REFLECTIONS

Abstract. The article is devoted to the issues of administrative-legal and philosophical manifestations of the freedom to possess and circulate weapons in Ukraine. It is emphasized that in the philosophical and legal dimension, the right to bear arms represents a concrete form of exercising the fundamental right to freedom. In this context, the right to arms acquires both symbolic and practical significance as a tool for ensuring freedom through the ability to resist various threats. The philosophical understanding of the right to freedom encompasses not only the moral imperative of individual autonomy, but also the necessity of having real means of protection in the face of potential violence or arbitrariness. The realization of this right implies that the state recognizes and guarantees citizens the right to protect their own lives, freedoms, and property, including the use of appropriate means. Thus, the right to arms becomes not merely a legal category, but an element of a worldview system in which freedom and responsibility are interdependent. This forms a new quality of civic consciousness, based on the idea of legal freedom as self-defense within the framework of the law.

From a regulatory and legal standpoint, every adult citizen with legal capacity has the right to freely acquire, possess, and carry weapons and ammunition in accordance with the procedures established by law. A citizen has the right to use a weapon in cases where it is necessary to protect their life, health, or property, as well as the life, health, or property of another individual or the property of a legal entity, a territorial community, and/or the state from unlawful encroachments. This includes the right to demonstrate a weapon as a threat or use it to counter an ongoing criminal offense, to detain a person who has committed a crime, in conditions of extreme necessity, or to protect the independence and territorial integrity of the state.

These principles should form the basis of Ukraine's legislation on weapons. The law must explicitly state that it regulates legal relations arising from the

circulation of weapons and ammunition in Ukraine and is aimed at protecting the life and health of citizens, property, public order and safety, nature and natural resources, territorial integrity, and the constitutional order. The circulation and transactions involving weapons must be carried out based on special permits, and the registration of weapons must be recorded in the Unified State Register of Weapons, administered by the Ministry of Internal Affairs of Ukraine.

Keywords: administrative-legal regulation, right to life, right to personal security, right to self-defense, weapons, legal regulation of arms circulation, weapon acquisition permit.

Постановка проблеми. Особиста безпека людини поряд з її життям та здоров'ям є одним з базових елементів системи нематеріальних благ, на яких будується її природне благополуччя. Особиста безпека знаходить свій прояв у різних сферах життєдіяльності людини. Правовому регулюванню забезпеченню безпечного середовища існування та розвитку людини присвячено норми багатьох галузей права. Право на особисту безпеку є інтегрованою категорією, яка ґрунтується на загальнолюдському природному праві на безпеку, що знайшло своє юридичне оформлення на конституційному рівні і деталізовано у чинному законодавстві, та якій притаманні певні особливості. Аналізуючи процеси, які сьогодні відбуваються у галузі особистої безпеки, варто зауважити, що саме дієвий управлінський механізм управління у цій сфері є запорукою здійснення успішної охорони у сфері її практичного забезпечення. Діяльність усіх державних органів має бути зосереджена на прогнозуванні, своєчасному виявленні, попередженні і нейтралізації зовнішніх і внутрішніх загроз екологічної та екологічної безпеки, захисті суверенітету і територіальної цілісності України, безпеки її прикордонного простору, повоєнного піднесенні економіки країни, забезпеченні особистої безпеки, конституційних прав і свобод людини і громадянина, викоріненні злочинності, вдосконаленні системи державної влади, зміцненні законності і правопорядку та збереженні соціально-політичної стабільності суспільства, зміцненні позицій України у світі, підтриманні на належному рівні її оборонного потенціалу і обороноздатності, радикальному поліпшенні екологічної ситуації.

Характеристика органів державної влади, управління й недержавних інституцій, наділених відповідними повноваженнями, їх правовий статус та взаємодія є одним з важливих питань державного управління в галузі забезпечення особистої безпеки. Державне управління в широкому сенсі виражається у встановленні державою загальних правил поведінки учасників суспільних відносин, їх коригування залежно від зміни умов. Його суб'єктами можуть бути законодавчі органи, органи виконавчої влади, певний вплив мають і судові органи.

Для регулювання особистої безпеки у її багаточисельних проявах, координації діяльності учасників адміністративно-правової охорони особистої безпеки в Україні створена та функціонує система органів влади та державного управління, серед яких варто виділити органи загальної та спеціальної юрисдикції. До органів загальної юрисдикції належать ВРУ, Президент України, КМУ, ВРУ, обласні військові адміністрації, органи місцевого самоврядування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема правового регулювання обігу зброї, особливо в умовах реальності тривалої війни з російським агресором лише набуває своєї актуальності та стає предметом численних наукових досліджень. Зокрема, у працях В. Савоста, І. Іваньков, О. Іваньков [1], С.Діденко, А.Грінь, С.Попов [2], В. Літошко [3] науковці приділяють значну увагу проблематиці правового регулювання обігу зброї, розглядаючи їх як важливі чинники забезпечення прав громадян на особисту недоторканість та свободу, реалізацію права на самозахист (необхідну оборону) та ефективного забезпечення захисту незалежності та державного суверенітету України.

Мета статті – дослідження доктринальних та прикладних аспектів питання адміністративно-правового та філософсько-правового регулювання обігу зброї в Україні.

Виклад основного матеріалу. Особливий інтерес як з позицій адміністративного права так і філософії права викликає забезпечення з боку держави можливості особи захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань через застосування зброї.

Право на володіння зброєю є одним з досить полемічних проявів свободи визначення власної поведінки особи. Практично свобода у володінні та використанні зброї, засобів індивідуального та колективного захисту, охоронних систем різного виду, виступає гарантією здійснення не лише права на життя людини, а таких особистих немайнових прав як право на особисту недоторканність та право на особисту безпеку.

Свобода у володінні та використанні зброї, засобів індивідуального та колективного захисту, охоронних систем різного виду виступає важливою гарантією реалізації не лише права на життя людини, а й інших особистих немайнових прав, зокрема права на особисту недоторканність та особисту безпеку. У сучасному світі, де загрози злочинності, терористичних актів, воєн та насильства залишаються актуальними, забезпечення можливості самозахисту стає ключовим елементом державної політики у сфері прав людини. Надання громадянам права на володіння засобами самозахисту не означає всюдозволеності, а передбачає чітке законодавче регулювання та контроль з боку держави.

Законодавча можливість володіння зброєю підвищує рівень суб'єктивного відчуття захищеності особи, що позитивно впливає на її психологічний стан та відчуття свободи. Право на використання охоронних систем,

сигналізацій, бронезилетів та інших технічних засобів захисту створює умови для превенції правопорушень і зниження рівня кримінальної загрози. Свобода у використанні цих засобів повинна поєднуватися з відповідальністю, обізнаністю та навичками громадян у сфері безпеки. Держава, зі свого боку, має створити ефективні механізми ліцензування, навчання, контролю та правового реагування на зловживання.

Конституційне право на життя є базовим правом, і його неможливо повноцінно забезпечити без наявності інструментів, які дають можливість людині чинити опір загрозам. Особливо це важливо для громадян, які мешкають у регіонах із підвищеним рівнем небезпеки або обмеженим доступом до оперативної допомоги з боку правоохоронних органів. Право на особисту недоторканність також вимагає дієвих гарантій, що включають не лише заборону незаконного втручання, а й надання можливості захисту від такого втручання. У цьому контексті технічні засоби індивідуального захисту виступають як реальні інструменти забезпечення цих прав.

Історичний досвід багатьох країн засвідчує, що право на володіння зброєю часто розглядається як запобіжник проти тиранії, диктатури та свавілля. Свобода у сфері володіння засобами самозахисту є частиною загальної системи громадянських свобод. З іншого боку, право на зброю є предметом жвавих дискусій, оскільки його реалізація може створювати нові ризики. Тому важливо зберігати баланс між свободою та публічною безпекою, між особистими правами та інтересами суспільства. Державна політика у цій сфері має ґрунтуватися на принципах прав людини, верховенства права та пропорційності.

Свобода володіння та використання зброї й інших засобів безпеки має розглядатися не як загроза, а як необхідний елемент сучасної правової держави, що здатна гарантувати захист основоположних прав людини. Її впровадження вимагає системного підходу, правової культури, постійного аналізу ризиків і готовності до змін відповідно до реалій безпекового середовища.

Свобода обігу цих специфічних речей та межі здійснення права на свободу зберігання, носіння та використання зброї є проблемою, що лежить у площині публічно-правових та приватноправових відносин.

На конституційному рівні право на володіння зброєю історично вперше було закріплене у другій поправці до Конституції США, що була частиною так званого «Білля про права» від 1791 року. У змісті цієї поправки було зазначено: «Оскільки для безпеки вільної держави необхідна добре організована міліція, право народу зберігати й носити зброю не підлягає обмеженню». Як зауважує американський правник Девід Каррі: «Досі тривають палкі суперечки з приводу того, чи в світлі цієї проголошеної мети поправка дозволяє окремим особам мати зброю, а Верховний Суд так і не розв'язав цього питання» [4].

І хоча конституційно-правові акти вітчизняної правової системи безпосередньо не регламентують свободу володіння зброєю або її використання, законодавча система таки містить правові норми, що створює легальні підстави використання зброї. Такою нормою є ч.5 ст.36 КК України (необхідна оборона). У ній зазначено, що не є перевищенням меж необхідної оборони і не має наслідком кримінальну відповідальність застосування зброї або будь-яких інших засобів чи предметів для захисту від нападу озброєної особи або нападу групи осіб, а також для відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення, незалежно від тяжкості шкоди, яку заподіяно тому, хто посягає. Ці положення створюють правові гарантії здійснення особою права на використання зброї саме як гарантії захисту елементів її особистих немайнових прав на життя, на особисту безпеку та особисту недоторканність. На увагу також заслуговує і зміст конституційної норми про право громадян збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації. Відсилання про відсутність зброї дозволяє тлумачити цю норму як законодавчу можливість цю зброєю мати але дотримуватися вимог щодо її носіння та зберігання.

Нажаль, в Україні відсутній єдиний законодавчий акт, який би безпосередньо регулював обіг вогнепальної зброї і узгодив всі наявні суперечності. В нашій країні процес отримання дозволу на володіння вогнепальною зброєю є складним і вимагає від громадянина виконання низки умов, лише після виконання яких громадянину може бути надано дозвіл на придбання вогнепальної зброї, а потім на її зберігання.

Також в Україні діють обмеження щодо віку громадянина, який має намір отримати вогнепальну зброю, відповідно до цього щодо видів зброї, які він може придбати: з 18 років – дозвіл на придбання холодної, охолощеної, пневматичної зброї, дозвіл на придбання та зберігання (носіння) газових пістолетів; з 21 року – дозвіл на придбання мисливської гладкоствольної зброї; а також дозвіл на травматичну зброю для працівників суду, правоохоронних органів та їхніх близьких родичів; народних депутатів; дружинників; військовослужбовців; державних службовців; журналістів; з 25 років – дозвіл на придбання мисливської нарізної зброї [1, с.60].

У науковому середовищі України немає єдиного бачення моделі чи ключових принципів регулювання обігу вогнепальної зброї. Попри це, всі погоджуються, що законодавче регулювання обігу вогнепальної зброї необхідне. Це призвело до внесення кількох законопроектів до Верховної Ради України; три з них обговорювали у 2021 році. Жодна згода щодо моделі чи ключових принципів не спричинила значного конфлікту між законодавцями та науковцями [3, С. 40].

Адміністративно-правове регулювання поведінки зі зброєю у національній правовій системі зосереджено на рівні відомчих підзаконних

актів. До їх числа можна віднести такі: Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів» від 21.08.1998 року [5] та «Положення про дозвільну систему» затверджене постановою КМУ від 12 жовтня 1992 р. №576 [6].

Розуміння поняття "право на зброю" у сучасному світі є предметом як наукових дискусій, так і практичної правозастосовної діяльності. Це поняття охоплює не лише володіння та використання вогнепальної зброї, а й холодної, пневматичної, антикварної та колекційної зброї. У науковій площині право на зброю розглядається як одна з форм реалізації природного права людини на самозахист, що впливає з права на життя, особисту безпеку та недоторканність. Це право вважається похідним від основоположних прав і свобод людини, закріплених у міжнародних договорах, а також у конституціях низки держав. Деякі науковці трактують право на зброю як елемент концепції "негативної свободи", тобто свободи від втручання держави в сферу індивідуального вибору щодо засобів захисту. Інші підкреслюють його зв'язок із принципом народного суверенітету та права громадян протидіяти свавіллю з боку держави або третіх осіб.

У практичній площині право на зброю регулюється відповідним законодавством, яке встановлює умови набуття, зберігання, носіння, використання та транспортування різних видів зброї. Найбільш поширеним є регулювання права на короткоствольну та довгоствольну вогнепальну зброю для самозахисту, полювання, спортивної або колекційної діяльності. Разом із тим, у багатьох країнах допускається і законне володіння холодною зброєю, зокрема мисливськими ножами, шаблями, штик-ножами, за умови дотримання спеціальних вимог. Окрема категорія становить антикварна зброя, яка може перебувати у вільному обігу або потребувати дозволу, залежно від її стану, дати виготовлення та історичної цінності. У деяких юрисдикціях антикварна зброя визнається культурною цінністю, і її обіг регламентується законодавством про охорону культурної спадщини.

Право на зброю передбачає не лише юридичну можливість володіти зброєю, а й обов'язок дотримання правил безпечного поводження з нею, проходження спеціального навчання та відповідного контролю з боку уповноважених органів. У більшості країн законодавство диференціює підстави та процедури набуття права на різні типи зброї, з урахуванням її потенційної небезпеки, цільового призначення та суб'єктивних характеристик заявника (вік, психічний стан, наявність судимостей тощо). Водночас у демократичних суспільствах право на зброю розглядається як легітимний

інструмент громадянського самозахисту, який має функціонувати у межах верховенства права та з повагою до публічного порядку.

Таким чином, поняття «право на зброю» є багатограним і включає як юридичний, так і соціокультурний зміст. Воно не зводиться виключно до технічного аспекту володіння зброєю, а охоплює складну систему взаємозв'язків між правами людини, обов'язками держави та безпековими пріоритетами суспільства. У цьому контексті важливим є пошук балансу між забезпеченням права особи на захист і запобіганням ризикам, пов'язаним із неконтрольованим обігом зброї. Наукове і практичне розуміння цього права сприяє формуванню ефективної моделі його правового регулювання, яка відповідатиме як інтересам індивіда, так і загальнонаціональній безпеці.

Також, публічно-правове регулювання поведінки зі зброєю здійснюється нормами численних законодавчих актів, що регламентують діяльність воєнізованих та правоохоронних державних формувань.

Наголосимо, що використання зброї посадовими особами та окремими приватними особами, навіть за однакових ситуаційних умов, не може проваджуватись у межах однакового правового режиму. Зокрема, на це вказує порівняння вищезазначених правил поведінки зі змістом ч.5 ст.36 КК України. У чому ж полягає така кардинальна відмінність? Ми бачимо її у різниці головних засад регулювання поведінки посадової та приватної особи. Якщо поведінка перших провадиться у межах повноважень та у спосіб, що передбачені законодавством, то формування поведінки окремої приватної особи відштовхується від диспозитивно-дозволяючого принципу.

Відповідно, при використанні зброї (вогнепальної) представником правоохоронного органу або посадовою особою чи службовцем інших публічнодержавних формувань, вони керуються принципом «імперативної вибірковості» (звідси і численні обмеження та перестороги).

Приватна особа, на наш погляд, навпаки, повинна керуватись у процесі поведінки зі зброєю (зрозуміло, що не лише вогнепальною) принципом «особистої вибірковості». Обмеженням свободи у застосуванні приватною особою зброї у цьому разі є лише положення, які стосуються перевищення меж необхідної оборони або перевищення заходів, необхідних для затримання злочинців (ч.3 ст.36 та ч.2 ст.38 КК України) [7].

Слушно зауважує професор З. В. Ромовська: «Тривалий час у суспільстві дебатується питання про доцільність розширення чисельності осіб, які мали б право на вогнепальну зброю. Аргументом прихильників такого розширення є неможливість у сучасних умовах для великої кількості громадян реалізувати своє конституційне право на самозахист: «перед озброєним кримінальним середовищем, яке оточує нас, ми беззахисні». Опоненти вважають, що розширення можливості придбати зброю матиме негативні наслідки, оскільки їх придбання та використання може вийти з-під контролю.

ВРУ ще не сказала свого вирішального слова: з дев'яти проектів законів про зброю один був прийнятий у першому читанні ще у березні 2004 року» [8, с.253].

Ми схилиємося до позиції, за якої мова повинна йти не про «розширення кола осіб», а до загального управління тих фізичних осіб, що є носіями політико-правового статусу громадянина, свободою на володіння та використання зброї. Чому саме громадянство повинно відзначати коло управлених суб'єктів? Відповідь бачимо у подвійній правовій природі та природному призначенні свободи володіння та використання зброї.

З правової позиції зазначена свобода виступає гарантією забезпечення таких визначальних прав особи, як право на життя, здоров'я, особисту безпеку та недоторканність. З публічноправового боку свобода володіння та використання зброї може бути засобом забезпечення реалізації конституційного обов'язку захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, що є справою всього Українського народу (ст. 17, 65 Конституції України). У цьому другому з зазначеним нами проявів свободи володіння та використання зброї ми особисто вбачаємо практичний прояв американської теорії «озброєної демократії». Тобто наявність у населення легальної зброї, на наш погляд, є найбільш ефективною державною гарантією забезпечення захисту життя та здоров'я громадян, безпеки, свободи та недоторканості та врахування думки громадського суспільства, яке може вдатись до її застосування у випадках крайньої гострої суспільної необхідності протидіяти антиправовим проявам з боку будь-яких сил.

Висновки. У філософсько-правовій площині право на зброю виступає конкретною формою реалізації фундаментального права на свободу. Свобода, як базова категорія політико-правової філософії, розглядається не лише як відсутність зовнішніх обмежень, а й як здатність людини активно діяти задля збереження власної гідності, безпеки та самореалізації. У цьому контексті право на зброю набуває символічного та практичного значення як інструмент забезпечення свободи через здатність до опору різного роду загрозам. Філософське розуміння права на свободу охоплює не лише моральний імператив автономії особи, а й необхідність для неї мати реальні засоби для захисту в умовах можливого насильства чи свавілля.

Реалізація цього права передбачає, що держава визнає і гарантує право громадян на захист власного життя, свободи та власності, включаючи використання відповідних засобів. Таким чином, право на зброю стає не просто юридичною категорією, а елементом світоглядної системи, у якій свобода і відповідальність взаємозалежні. Людина, озброєна правом і засобами самозахисту, не лише набуває інструмент безпеки, але й усвідомлює глибину моральної відповідальності за використання такої сили. Це формує нову якість громадянської свідомості, в основі якої лежить ідея правової свободи як самозахисту в межах закону.

Зазначене дає нам також можливість сформулювати власне бачення змісту права фізичної особи на використання зброї: кожен повнолітній дієздатний громадянин має право на вільне придбання, зберігання та носіння зброї та боєприпасів до неї у порядку, визначеному законодавством.

Громадянин має право на використання зброї у випадках необхідності захисту свого життя, здоров'я та власності, а також життя, здоров'я та власності іншої фізичної особи або власності юридичної особи, територіальної громади та (або) держави, від протиправних посягань, що включає в себе право на демонстрацію з метою погрози або (та) використання зброї для протидії незакінченому кримінальному правопорушенню, при затриманні особи, що вчинила злочин, в умовах крайньої необхідності або з метою захисту незалежності та територіальної цілісності держави.

Визначені принципи мають лягти в основу законодавства України про зброю. Особливо серед положень цього закону має бути зазначено, що він регулює правовідносини, що виникають при обігу в Україні зброї та бойових припасів, і спрямований на захист життя та здоров'я громадян, власності, охорону громадського порядку і громадської безпеки, природи і природних ресурсів, територіальної цілісності та державного ладу.

Поводження та правочини зі зброєю мають здійснюватися на основі спеціальних дозволів, а реєстрація зброї відображатися у Єдиному державному реєстрі зброї адміністратором якого має бути МВС України.

Література:

1. Савоста В. Правове регулювання обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні. *Ehrlich's journal*. 2024. № 8. С. 58-64
2. Діденко С., Грінь А., Попов С. Особливості адміністративно-правового регулювання обігу вогнепальної зброї в Україні: реалії сьогодення та перспективи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2022. № 69. С. 266–271.
3. Літошко В. Правове регулювання обігу вогнепальної зброї в Україні: проблеми та перспективи. *Нове українське право. Спецвипуск*. 2022. Т. 2. С. 36-41
4. Девід П.Каррі. Конституція Сполучених Америки. К. : Веселка, 1993. 20 с.
5. Інструкція «Про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, [...]» : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.08.1998 р. № 622; оновлена 6 червня 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98/print1499418753052336#Text> (дата звернення: 27.03.2024)
6. Положення про дозвільну систему : Постанова Кабінету Міністрів від 12 жовтня 1992 р. №576; оновлена 19 травня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.03.2024)
7. Кримінальний кодекс України : Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III, дата оновлення 28 березня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 28.03.2024).
8. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Загальна частина. Академічний курс: підручник / З. В. Ромовська. К. : Атіка, 2005. 560 с.

References:

1. Savosta V. (2024). Pravove rehuliuвання obihu tsyvilnoi vohnepalnoi zbroi v Ukraini. [Legal Regulation of Civilian Firearms Circulation in Ukraine] Ehrlich's journal. No 8, C.58-64. [in Ukrainian].
2. Didenko, S., Grin, A., Popov, S. (2022). Osoblivosti administrativno-pravovogo reguluvannya obigu vognepalnoi zbroyi v Ukraini: realiyi sгодennya ta perspektivi [Features of administrative and legal regulation of the circulation of firearms in Ukraine: present realities and prospects]. Naukovii visnik Uzhgorodskogo natsionalnogo universitetu. Seriya "Pravo" – Scientific Bulletin of Uzhgorod National University: "law" series. No 69, 266–271 [in Ukrainian].
3. Litoshko V. (2022). Pravove rehuliuвання obihu vohnepalnoi zbroi v Ukraini: problemy ta perspektyvy. [Legal Regulation of Firearms Circulation in Ukraine: Problems and Prospects] New Ukrainian Law. Special Issue. 36-41[in Ukrainian].
4. Devid P.Karri. (1993) Konstytutsiia Spoluchenykh Ameryky [Constitution of the United States of America]. 20 [in Ukrainian].
5. Instruksiya "Pro poryadok vigotovlennya, pridbannya, zberigannya, obliku, perevezennya ta vikoristannya vognepalnoi, pnevmatichnoi, kholodnoi i okholoshchenoi zbroyi Ukrainy, [...]»: Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukraini vid 21.08.1998 r. № 622; onovlena 6 chervnya 2023 r. [Instructions "On the procedure for the manufacture, acquisition, storage, accounting, transportation and use of firearms, pneumatic, cold and refrigerated weapons, Ukraine, [...]": Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated August 21, 1998 No. 622]. Retrieved from: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98/print1499418753052336#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98/print1499418753052336#Text) (Last accessed: 03/27/2024) [in Ukrainian].
6. Polozhennya pro dozvilnu sistemu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayni vid 12 zhovtnya 1992 r. No. 576; onovlena 19 travnya 2022 r. [Regulation on the authorization system: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on October 12, 1992 No. 576]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text> (Last accessed: 03/27/2024) [in Ukrainian].
7. Kriminalnii kodeks Ukraini: zakon vid 05.04.2001 r. № 2341-III: data onovlennya 28 bereznya 2024 r. [Criminal Code of Ukraine: Law dated April 5, 2001. No. 2341-III]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Last accessed: 03/27/2024) [in Ukrainian].
8. Romovska, Z. V. (2005). Ukrainske tsyvilne pravo. Zahalna chastyna. Akademichnyi kurs [Ukrainian Civil Law. General Part. Academic Course (Textbook)]. Kyiv: Atika. . [in Ukrainian].